

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»
(18-19 квітня 2019 року)**

КИЇВ – 2019

ВІКОВІ ДЕНДРОАВТОХТОНИ ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У МЕЖАХ ЗОНИ ШИРОКОЛИСТЯНИХ ЛІСІВ УКРАЇНИ

К.Г. Покотилова, аспірант (Kamilapg@ukr.net)*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Вікові деревні рослини потребують особливої охорони, адже вони мають не лише наукове, але й виховне, історичне та культурне значення [1, 4].

У Рівненській області у межах зони широколистяних лісів України розташовані штучні заповідні парки таких категорій: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (сім об'єктів), штучні пам'ятки природи (три об'єкти) та один зоологічний парк. На цих територіях виявлено вікові деревні рослини 14 автохтонних видів. Зазвичай усі ці види представлено у парках-пам'ятках садово-паркового мистецтва, шість із них – у пам'ятках природи, один автохтонний вид (*Quercus robur* L.) – у зоологічному парку. Найбільша кількість (дев'ять) видів вікових деревних рослин характерна для Гощанського парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Щодо таксономічного складу вікових дендроавтохтонів, то вони представлені 14 видами, 11 родами, дев'ятьма родинами та двома відділами (*Pinophyta* та *Magnoliophyta*) [3]. Із першого відділу виявлено лише два види, які належать до *Pinaceae*. Решта видів належать до *Magnoliophyta* та родин: *Fagaceae*, *Salicaceae*, *Sapindaceae*, *Ulmaceae*, *Betulaceae*, *Cornaceae*, *Malvaceae* та *Oleaceae*.

Для зручності проведення оцінок певних якостей видів деревних рослин їх умовно поділено на такі категорії віковості: види незначної довговічності (вікові), середньої довговічності та тривалої довговічності [2].

Із вікових дерев серед видів з незначною довговічністю на територіях досліджених парків ростуть: *Ulmus glabra* Huds., *Carpinus betulus* L., *Populus alba* L., *Populus tremula* L. та *Populus nigra* L.

Дерева *Ulmus glabra* ростуть на територіях чотирьох парків, де вік їх коливається від 100 до 200 років. Також у чотирьох парках трапляються дерева *Carpinus betulus*, яким від 120 до 200 років. На територіях двох парків (Острожецький, Млинівський) виявлено

*Науковий керівник – доктор біологічних наук Попович С.Ю.

сторічні рослини *Populus alba*, а також особини віком 100-150 років – *Populus tremula*. та *Populus nigra*.

Із групи видів рослин із середньою довговічністю виявлено такі: *Fagus sylvatica* L., *Cornus mas* L., *Acer platanoides* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Fraxinus excelsior* L., *Tilia cordata* Mill. та *Pinus sylvestris* L.

Одне дерево *Fagus sylvatica* віком приблизно 200 років росте в Острожецькому парку. Один *Cornus mas* виявлено у Великомежирицькому парку (200 років). Вікові дерева *Acer platanoides* є у сімох парках, де їхній вік коливається від 100 до 150 років. У чотирьох парках вік дерев *Acer pseudoplatanus* варіює від 100 до 200 років. Вікові дерева *Fraxinus excelsior* трапляються майже на усіх об'єктах дослідження. Вік цих дерев коливається від 100 до 250 років. У сімох із досліджених парків ростуть дерева *Tilia cordata* (вік 100-400 років). Найстаріші дерева цього виду мають місце у Рівненському, Великомежирицькому та Млинівському парках. Сторічні дерева *Pinus sylvestris* є лише у Рівненському парку.

Види деревних рослин, які досягли столітнього віку і вище, репрезентовано *Quercus robur* Деревна віком 400 років мають діаметр стовбура близько 1,5 метра.

Таким чином, вікова фракція автохтонної дендрофлори штучних заповідних парків Рівненської області у межах зони широколистяних лісів України представлена 14 видами (переважають рослини *Magnoliophyta*). Найбільшу кількість видів вікових деревних рослин виявлено у Гощанському парку. У досліджуваних парках ростуть вікові дендроавтохтони з незначною довговічністю (п'ять видів), середньою (сім видів) та тривалою довговічністю (один вид). *Fraxinus excelsior* найпоширеніший серед вікових дендроавтохтонів.

Список джерел літератури

1. Борейко В. Е. Охрана вековых деревьев, изд. 2-е. Киев, 2001. 94 с.
2. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: Навч. посібн. Київ, 2003, 200 с.
3. Рубцов Л. И., Лаптев А. А. Справочник по зеленому строительству. Киев, 1968. 280 с.
4. Попович С. Ю., Сиплива Н. О., Корінько О. М. Культивована дендрофлора парків-пам'яток садово-паркового мистецтва Вінниччини: монографія. Київ, 2012. 161 с.